

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Dzieje kaszubszczyzny literackiej		8.0.13381	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Polonistyki Stosowanej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Etnofilologia kaszubska	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Justyna Pomierska; dr hab. Hanna Makurat-Snuzik, profesor uczelni; prof. dr hab. Marek Cybulski			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Konwersatorium		30 godzin - udział w zajęciach	
Sposób realizacji zajęć		10 godzin - przygotowanie do zajęć	
zajęcia poza pomieszczeniami dydaktycznymi UG, zajęcia w sali dydaktycznej		10 godzin - przygotowanie do kolokwium	
Liczba godzin		Razem: 50 godzin = 2 ECTS	
Konwersatorium: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2023/2024 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		- polski w wymiarze 70.00%	
		- kaszubski w wymiarze 30.00%	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Analiza tekstów z dyskusją		Sposób zaliczenia	
- Wykład konwersatoryjny		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		- wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja	
		- kolokwium	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje zaliczenie z oceną na podstawie:	
		<ul style="list-style-type: none"> • aktywnego udziału w zajęciach – 20%, • ocen częściowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru (prace ustne i pisemne wskazane przez prowadzącego) – 40%, • przygotowania do kolokwium zaliczeniowego (kolokwium pisemne lub kolokwium ustne z zagadnień przedstawionych na wykładzie i znajdujących się w lekturze do samodzielnego studiowania i umiejętności kształconych i utrwalanych na zajęciach) i oceny uzyskanej na kolokwium (formę kolokwium ustala prowadzący na początku semestru) – 40%. 	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	Czynny udział w zajęciach	Kolokwium	Wykonywanie prac ustnych i pisemnych wskazanych przez prowadzącego
Wiedza			
K_W03	+	+	+
K_W04	+	+	+
K_W09	+	+	+
Umiejętności			
K_U06	+	+	+
K_U09		+	+
K_U18	+		+
Kompetencje społeczne			
K_K08	+		

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

brak

B. Wymagania wstępne

Usystematyzowana wiedza i umiejętności opisu zjawisk językowych na poziomie maturalnym.

Cele kształcenia

Opis analityczny historii kaszubszczyzny literackiej od czasów najdawniejszych do dziś. Leksykografowie i ich dzieła. Analiza procesów zachodzących w kaszubszczyźnie literackiej na przykładach kaszubskich słowników, kaszubskiego piśmiennictwa i innych tekstów kultury.

Treści programowe

Najstarsze zabytki języka kaszubskiego. Nazwa "Kaszuby". Badacze kaszubszczyzny i ich dokonania w XIX w i XX w.

K.C. Mrongowiusz – prekursor badań kaszubszczyzny.

F.S. Ceynowa jako prekursor piśmiennictwa kaszubskiego (na tle zmian w pol. XIX w.).

A. Hilferding – jego pobyt na Kaszubach i dzieło. Granice kaszubszczyzny. Mapy i atlasy językowe.

S. Ramułt i sprawa kaszubska a rozwój kaszubologii. Status języka kaszubskiego.

F. Lorentz i jego udział w rozwoju kaszubszczyzny literackiej. Gramatyki języka kaszubskiego.

Charakterystyka rozwoju kaszubszczyzny literackiej (etapy, piszący po kaszubsku i ich dokonania).

B. Sychta jako leksykograf i paremiograf na tle poprzedników.

A. Labuda, J. Trepczyk, E. Gołąbek i ich słowniki polsko-kaszubskie. Inne słowniki kaszubszczyzny (Słownik etymologiczny kaszubszczyzny. W. Borys i H. Popowska-Taborska). Rola translatoryki i mediów w rozwoju kaszubszczyzny literackiej dziś.

Wykaz literatury

Hilferding A., Resztki Słowian na południowym wybrzeżu Morza Bałtyckiego, tłum. N. Perczyńska, oprac. J. Treder, Gdańsk 1989 (wybrane rozdziały)
Pomierska J., Stefan Ramułt i sprawa kaszubska a Akademia Umiejętności – ich udział w rozwoju kaszubologii, w: Kaszubi i Pomorze a Kraków. O zainteresowaniach sprawami kaszubsko-pomorskimi w kręgu Polskiej Akademii Umiejętności, pod red. J. Borzyszkowskiego, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 2016, s. 103-132.

Popowska-Taborska H., Borys W., Leksyka kaszubska na tle słowiańskim, Warszawa 1996 (wybrane fragmenty)

Sychta B., Przewiska u Kaszubów, „Język Polski” 36, 1956. (online czasopisma cyfrowe)

Tréder J., Mól K.C. Mrągówiusza w dziejach Kaszëbów i jich jãzëka, „Acta Cassubiana” 2015. (online czasopisma cyfrowe)

Tréder J., Spòdlowò wiédzò ò kaszëbiznie, wëd. 2. pòpr. i pòsz., redakcjò J. Pòmierskò, Gduńsk 2014 (obowiązkowo rozdziały I-VII, XI), uwaga: fakultatywnie Pomierska J., Paźdzjerski D.-V., i Treder J., Jazëk kaszëbsczi, Kaszëbskò-Pòmòrszczé Zrzeszenié : Instytut Kaszubski, Gduńsk 2015; dostępne <http://skarbniakaszubska.pl/podreczniki/>

Treder J., Florian Ceynowa a badania i rozwój języka kaszubskiego, [w:] Życie i dzieła Floriana Ceynowy (1817-1881), red. J. Borzyszkowski, Instytut Kaszubski 2012, s. 189–230.

A.2. Literatura studiowana samodzielnie przez studenta

- Historia, geografia i piśmiennictwo Kaszubów, pod redakcją Jana Mordawskiego, Gdańsk 1999.
- Język kaszubski. Poradnik encyklopedyczny, red. J. Treder, wyd. 2., Gdańsk 2006.
- J. Zieniukowa, Kaszubszczyzna, [w:] Język polski, pod red. S. Gajdy, Opole 2001, s. 477-491.
- Nazwy i dialekty Pomorza dawniej i dziś, Pomorskie Studia Dialektologiczno-Onomastyczne, Nr 3 2000 (w całości dot. Lorentza); Nr 6, Gdańsk 2006 (w całości dot. Ramułta).

- Treder J., Kaszubszczyzna - od dialektu do języka, [w:] 70 lat współczesnej polszczyzny: zjawiska, procesy, tendencje: księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Janowi Mazurowi, red. A. Dunin-Dudkowska i A. Małycka, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 2013, s. 421–438; uwaga: dostępne też: <http://skarbniak.kaszubska.pl/category/biblioteka-cyfrowa/artykuly-naukowe/o-jezyku-artykuly-naukowe/>

Wstępy i/lub posłowania w słownikach:

E. Gólabk, Kaszëbsczi słowôrz normatiwny, Gdańsk 2005.

S. Ramułt, Słownik języka pomorskiego czyli kaszubskiego, scalił i znormalizował J. Treder według wydań AU z roku 1893 i PAU z roku 1993, Gdańsk 2003, 2006.

Trepczyk J., Słownik polsko-kaszubski, t. I–II, Gdańsk 1994.

W. Boryś, H. Popowska-Taborska, SEK.

B. Literatura uzupełniająca:

- Breza E. (red.), Najnowsze dzieje języków słowiańskich: Kaszubszczyzna, Opole 2001.
- Popowska-Taborska H., 1980, Kaszubszczyzna. Zarys dziejów, Warszawa.
- Pomierska, Przysłowia w Słowniku F. Lorentza „Acta Cassubiana”, Tom XIV, Gdańsk 2012, s. 7-20 (dostęp online)
- Zasady pisowni kaszubskiej, wyd. 2, Gdańsk 1984.
- Lorentz F., Gramatyka pomorska, t. 1-3, Poznań 1927-1937 (Wrocław 1958-1962); biblioteka cyfrowa
- Treder J., Historia kaszubszczyzny literackiej. Studia, Wyd. UG, Gdańsk 2005 (rozdział wskazany przez prowadzącego)
- Treder J., Wyrazy kaszubskie w słowniku A. Brücknera, w: Poznańskie Spotkania Językoznawcze, t. III, pod red. Z. Krażyńskiej i Z. Zagórskiego, Poznań 1998, s. 91–105.
- Życie i dzieła Floriana Ceynowy (1817-1881), red. J. Borzyszkowski, Instytut Kaszubski 2012.

<p>Kierunkowe efekty uczenia się</p> <p>K_W03, K_W04, K_W09 K_U06, K_U09, K_U18 K_K08</p>	<p>Wiedza</p> <p>K_W03, K_W04, K_W09 Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma uporządkowaną podstawową wiedzę o historii kaszubszczyzny literackiej, z wykorzystaniem literatury przedmiotu przedstawia granice kaszubszczyzny, rodowód nazwy "Kaszuby", wymienia badaczy kaszubszczyzny, przyporządkowuje im ich zasługi i dzieła, zna daty wydania kolejnych historycznych słowników kaszubszczyzny, zna podstawową terminologię filologiczną, szczególnie dotyczącą leksykografii (K_W03), • ma elementarną wiedzę na temat zróżnicowania dialektalnego kaszubszczyzny w XIX w. i dziś (K_W04), • ma podstawową wiedzę o historii Kaszubów na tle historii Polski (K_W09). <p>Umiejętności</p> <p>K_U06, K_U09, K_U18 Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma podstawowe umiejętności badawcze niezbędne do ukierunkowanej analizy zjawisk językowych, szczególnie dotyczących historii kaszubszczyzny literackiej (K_U06), • umie formułować własne wnioski i argumentować je, powołując się na literaturę (K_U06), • potrafi omówić problem z wykorzystaniem podstawowych pojęć teoretycznych oraz źródeł (K_U09), • potrafi pracować i współdziałać w grupie, przyjmując w niej różne role (K_U18). <p>Kompetencje społeczne (postawy)</p> <p>K_K08 Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • widzi potrzebę dbania o dziedzictwo narodowe i język regionalny dla zachowania tożsamości jednostkowej i zbiorowej; ma świadomość kompleksowej natury języka oraz złożoności i historycznej zmienności jego znaczeń (K_K08).
<p>Kontakt</p> <p>justyna.pomierska@ug.edu.pl</p>	